

Deklarácia o katolíckom školstve

1 *Vzdelanie a výchova človeka, jeho všestranný rozvoj a kresťanský rozmer, súlad kultúry a evanjelia, výchovné prostredie preniknuté duchom slobody a lásky – to sú základné ciele, ktoré má pred sebou každá katolícka škola.*

2 *Cirkev, poverená Kristom učiť a vychovávať, má právo zakladať a viesť školy akéhokoľvek odboru, druhu a stupňa, lebo v nich vidí výborný prostriedok na všestrannú formáciu veriacich a významnú výchovnú službu pre všetkých ľudí.*

3 *Katolícka škola sa vyznačuje kresťanským pohľadom na skutočnosť, ktorej stredom je Ježiš Kristus. Celý obsah školskej výchovy (výchovný projekt) sa opiera o zásady katolíckej náuky a uskutočňuje sa v spoločenstve žiakov, rodičov, učiteľov, zriaďovateľov, ďalšieho personálu a farského spoločenstva.*

4 *Katolíckou školou sa rozumie tá škola, ktorú vedie kompetentná cirkevná autorita alebo verejná právnická osoba, alebo ktorú cirkevná autorita písomným dokumentom za takú uznáva. Nijaká škola, hoci skutočne katolícka, nemá niesť názov katolícka škola, ak na to nedala súhlas kompetentná cirkevná autorita¹.*

PRÁVOMOC DIECÉZNEHO BISKUPA

5 *Diecézny biskup má právomoc na území svojej partikulárnej cirkvi zakladať, viesť, modifikovať alebo zrušiť katolícku školu akéhokoľvek odboru, druhu a stupňa².*

6 *Príslušnému orgánu štátnej správy predkladá návrh na zaradenie katolíckej školy do siete škôl alebo jej vyradenie zo zoznamu, a to v súlade s platnými zákonmi SR.*

7 *Katolícku školu zriaďuje dňom ustanovenia v zriaďovacej listine po predchádzajúcom zaradení do siete škôl ustanovenej Ministerstvom školstva SR.*

8 *Zákonodarca partikulárnej cirkvi má právo vydávať predpisy týkajúce sa katolíckych škôl v arcidiecéze, ktoré on sám zriadil alebo boli zriadené rehoľnou spoločnosťou.*

9 *Má právo dozerat' na katolícke školy nachádzajúce sa na území arcidiecézy a vizitovať ich, či už sám osobne, alebo prostredníctvom svojho delegáta³.*

10 *Riadenie a usmerňovanie katolíckych škôl na území arcidiecézy vykonáva arcibiskup predovšetkým prostredníctvom ním zriadeného *Diecézneho školského úradu* (ďalej DŠÚ).*

11 *Diecézny biskup menuje a odvoláva riaditeľa DŠÚ po vypočutí mienky rady pre katolícke školy.*

¹ Por. *CIC*, kán. 800 § 1 a 803; DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gravissimum educationis*, 8; KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, 16 a 33.

² Por. *CIC*, kán. 800 § 1.

³ Por. *CIC*, kán. 806.

RADA PRE KATOLÍCKE ŠKOLY

12 Rada pre katolícke školy je poradným orgánom diecézneho biskupa na prerokovanie otázok a záležitostí týkajúcich sa oblasti školstva v arcidiecéze, zakladania katolíckych škôl a aktualizácie ich poslania.

13 Má poradný hlas a riadi sa normami, ktoré schválil diecézny biskup.

14 Diecéznej školskej rade predsedá diecézny biskup alebo ním poverený delegát.

DIECÉZNY ŠKOLSKÝ ÚRAD (DŠÚ)

15 DŠÚ je inštitúciou ustanovenou diecéznym biskupom pre riadenie a usmerňovanie katolíckych škôl a školských zariadení v arcidiecéze.

16 Činnosť, úlohy a právomoc DŠÚ v organizačnej, metodickej, legislatívnej, personálnej a ekonomickej oblasti určuje *Štatút DŠÚ*.

17 DŠÚ tvorí jeho riaditeľ, kolégium rady riaditeľov škôl, rada riaditeľov škôl a vedúci metodických sekcií. Ich zloženie presne vymedzujú organizačné poriadky schválené cirkevnou autoritou, exemplár ktorých sa nachádza na každej katolíckej škole a na DŠÚ.

18 Riaditeľ DŠÚ je zamestnancom arcibiskupského úradu a členom diecéznej kúrie.

19 Pracovná náplň, úlohy, povinnosti a práva riaditeľa sú presne vymedzené v *Štatúte DŠÚ*.

20 DŠÚ je zodpovedný za koncepciu rozvoja katolíckeho školstva v arcidiecéze.

UČITELIA A RIADITELIA

21 Učitelia katolíckej školy svojím konaním a svedectvom života prispievajú azda najviac k osobitému charakteru katolíckej školy⁴. Preto sa majú vyznačovať správnou náukou a bezúhonnosťou života.

22 Učiteľ na katolíckej škole musí mať okrem podmienok požadovaných štátnymi zákonmi pre výkon úlohy pedagóga a potrebnej kvalifikácie v odbore aj *kánonický súhlas* diecézneho biskupa alebo ním splnomocneného zástupcu či delegáta.

23 Podmienky pre udelenie kánonického súhlasu učiteľovi katolíckej školy:

- a) *vyniká pravou náukou, svedectvom kresťanského života a pedagogickým umením*
- b) *vedie usporiadaný osobný a rodinný život*
- c) *má potrebnú odbornú kvalifikáciu*
- d) *je zrelý ľudsky, psychicky a kresťansky*
- e) *usiluje sa o sviatosťný život*
- f) *má korektný vzťah k deťom*
- g) *nebol trestaný za kriminálne prečiny.*

24 Učitelia katolíckych škôl sú povinní dbať o svoj permanentný pedagogický a odborný rast a zdokonaľovanie duchovného života.

25 Učitelia a všetci pracovníci si svedomito plnia svoje povinnosti, usilujú sa o dobrý prístup a príklad kresťanského života k sebe navzájom a k žiakom, aby ich vychovávali v kresťanskom duchu a kvalitnými vedomosťami pripravili pre život.

26 Učitelia aj ostatní členovia školského spoločenstva – aj keď v rozličnej miere – majú výraznú účasť na formovaní kresťanského svetozhľadu žiaka, takže zásady evanjelia sú pre nich pravidlami výchovy, vnútornou motiváciou a konečným cieľom⁵.

⁴ Por. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, 78.

27 Učiteľ má pri podávaní látky hľadať hodnoty, ktoré privádzajú žiaka k pohľadu viery a sú prínosom pre rozvoj jeho kresťanskej osobnosti⁶. Formuje žiakov k zdravému katolíckemu sebedovetiu a občianskej zodpovednosti.

28 Učiteľ náboženstva potrebuje kánonickú misiu.

29 Diecézny biskup menuje riaditeľov katolíckych škôl a školských zariadení na základe výsledkov výberového konania, pre ktoré stanovil kritériá a výberovú komisiu.

30 Riaditeľa katolíckej školy alebo školského zariadenia môže diecézny biskup odvolať na základe vážnych dôvodov a v súlade s právnymi predpismi.

31 Štatutárom školy alebo školského zariadenia je riaditeľ.

32 Kompetencie, úlohy, práva a povinnosti riaditeľa katolíckej školy alebo školského zariadenia špecifikuje štatút katolíckych škôl.

33 Zamestnancov školy prijíma riaditeľ na základe výberového konania za predpokladu splnenia odborných, kvalifikačných a kánonických požiadaviek.

34 Pre výberové konanie zostaví riaditeľ školy komisiu v zložení: riaditeľ školy, riaditeľ DŠÚ, školský kaplán, psychológ a učiteľ obsadzovaného predmetu, ktorý má prvú kvalifikačnú skúšku.

RODIČIA

35 Rodičia majú byť prvými a hlavnými učiteľmi svojich detí. V porovnaní s inými osobami a inštitúciami sa ich právo a povinnosť v tejto úlohe považujú za základné, prirodzené, prvotné, nenahraditeľné a neodvolateľné⁷.

36 Katolícki rodičia majú povinnosť a právo zvoliť si tie prostriedky a inštitúcie, ktorými môžu podľa miestnych okolností vhodne zabezpečiť katolícku výchovu detí. Svoje deti majú zveriť školám, ktoré sa postarajú o ich katolícku výchovu⁸.

37 Jedným z dôvodov pre uprednostnenie katolíckej školy pred inými typmi škôl je katolícky duch školy a kvalita náboženského vyučovania začleneného do celého výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov.

38 Výchovnej formácii detí v kresťanskom duchu napomáha aj aktívna účasť rodičov v im vlastných spoločenstvách či v združeniach.

39 Rodičovské združenie pri katolíckej škole sa riadi stanovami, ktoré schválil diecézny biskup.

40 Rodičia sa aktívne podieľajú na živote katolíckej školy a na výchovnom vzdelávaní svojich detí. Pravidelne sa stretávajú s pedagógmi na rodičovských stretnutiach.

OSOBITNÝ PORIADOK KATOLÍCKEJ ŠKOLY

41 Katolícke základné a stredné školy a školské zariadenia sa riadia osobitým štatútom, ktorý na základe odporúčania DŠÚ schválil diecézny biskup.

42 Učebné plány a osnovy na návrh riaditeľa školy a v súlade s ďalšími právnymi predpismi podliehajú schváleniu riaditeľa DŠÚ.

⁵ Por. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, 34.

⁶ Por. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, 40.

⁷ Por. DRUHÝ Vatikánsky koncil, *Gravissimum educationis*, 3; JÁN PAVOL II., *Familiaris consortio*, 36.

⁸ Por. *CIC*, kán. 793 § 1, 798.

43 Katolícka škola uskutočňuje službu v prospech verejného dobra a nie je vyhradená len katolíkom, aj keď žiakov formuje v duchu katolíckej viery.

44 Do katolíckej školy môžu byť prijatí aj veriaci inej kresťanskej cirkvi či náboženskej spoločnosti, aj žiaci nehlásiaci sa k žiadnemu náboženstvu, ak sú ich rodičia uzrozmenejší s katolíckym zameraním školy a rovnako ako ich deti ho rešpektujú.

45 Vyučovanie náboženstva patrí v škole k všeobecnému vzdelaniu, prispieva k syntéze viery a kultúry. Na každej katolíckej škole je povinným predmetom rímskokatolícke náboženstvo v rozsahu dvoch vyučovacích hodín týždenne. Účasť žiakov je na hodinách náboženstva povinná.

46 Cieľom vyučovania náboženstva na katolíckej škole nie je len jednoduché stotožnenie sa s náboženskými pravdami, ale odovzdanie sa celého človeka Kristovi⁹.

47 Predmet náboženstvo na katolíckej škole nenahrádza farskú katechézu pred prvým prijatím sviatosti zmierenia a Eucharistie, tie sú záležitosťou farnosti a nie školy.

48 Každá katolícka škola má kaplána menovaného diecéznym biskupom, ktorý je poverený duchovným vedením školy. Jeho úlohou je koordinovať formačný program školy, postarať sa o pastoračné potreby a náboženskú formáciu pedagógov a žiakov, usporadúvať pre nich duchovné obnovy a viesť bohoslužby.

49 Školskí kapláni navrhnu spomedzi seba moderátora, ktorého vymenuje diecézny biskup. Jeho úlohou je usporiadať aspoň raz ročne stretnutie, na ktorom sa prerokujú spoločné otázky, skúsenosti a postupy. Moderátor školských kaplánov úzko spolupracuje s riaditeľom DŠÚ a spoločne s ním dbá o to, aby mala každá škola svojho kaplána.

SPOLUPRÁCA S FARNOSŤOU A OBCOU (MESTOM)

50 Katolícka škola má výrazné postavenie v živote farnosti, podieľa sa na jej živote a v rámci možností prispieva aj k jej rastu a oživovaniu.

51 Farári majú s osobitnou starostlivosťou venovať pozornosť katolíckej škole a jej duchovným potrebám.

52 Farár má spolu so svojimi veriacimi po dôkladnej analýze a diskusii zvážiť a podporiť možnosť zriadenia katolíckej školy na území svojej farnosti.

53 Katolícka škola a jej vedenie sa má pri zachovaní svojej autonómie usilovať o korektné vzťahy s mestom či obcou, na území ktorej sa nachádza. Svojou prítomnosťou napomáha prítomnosti kresťanstva v oblasti kultúry a podporuje všeobecné blaho ľudskej spoločnosti aj mimoškolskou aktivitou¹⁰.

***Deklaráciu o katolíckom školstve
schvaľujem a nariaďujem jej zverejnenie
pre dobro Košickej arcidiecézy.
V Košiciach, dňa 25. novembra 2006
✠ Mons. Alojz Tkáč, arcibiskup-metropolita***

⁹ Por. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola*, 50.

¹⁰ Por. KONGREGÁCIA PRE KATOLÍCKU VÝCHOVU, *Katolícka škola na prahu tretieho tisícročia*, 16.